

Vergaderjaar 2020–2021

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 505

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 november 2020

Uw vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft een petitie ontvangen inzake «Burgerinitiatief verlagen leeftijd bevolkingsonderzoek darmkanker naar 50 jaar, aangeboden door DC Klinieken te Almere, namens actiegroep «Red 1000 levens» d.d. 8 september 2020. In de procedurevergadering van 23 september 2020 heeft de commissie van mij een reactie gevraagd op deze petitie. Onderstaand treft u mijn reactie aan.

De petitie stelt dat het bevolkingsonderzoek (bvo) darmkanker zich sinds 2014 in Nederland heeft bewezen als een kosteneffectief programma om darmkanker vroegtijdig op te sporen en in veel gevallen te voorkomen. Met een opkomst percentage van 73% is Nederland daarbij wereldwijd koploper. De petitie concludeert dat het BVO darmkanker sinds de invoering een groot succes is te noemen.

De petitie benoemt als aandachtspunt de leeftijd van 55 jaar waarop Nederlanders op dit moment voor deelname aan het bvo darmkanker worden uitgenodigd, terwijl – volgens de indieners – de Europese richtlijn al jaren 50 jaar voorschrijft. Het verlagen van de deelnameleeftijd heeft direct invloed op het aantal levens dat hiermee wordt gered. De petitie stelt dat er daarnaast veel bewijs ligt dat het verlagen van de leeftijd een kosteneffectief besluit is.

De actiegroep «Red 1000 levens», pleit er daarom voor om de leeftijd per 1-1-2021 te verlagen naar 50 jaar zodat er jaarlijks zo’n 1000 sterfgevallen worden voorkomen.

Ik kan mij de drijfveren van de actiegroep «Red 1000 levens» goed voorstellen. Eerder heb ik al in vragen over ditzelfde onderwerp van het lid Hermans geantwoord (Aanhangsel Handelingen II 2019/20, nr. 1563) dat ik er voor open sta de leeftijdsgrens voor deelname aan het bvo darmkanker te verlagen. Daarbij is voor mij wel uitgangspunt en

voorwaarde dat de voordelen in termen van geredde levens ook opwegen tegen de nadelen van overbodig vervolgonderzoek en behandeling. Ik wil dat doen via de integrale evaluatie die start in 2021.

In algemene zin bestaat de kans dat door het verruimen van de leeftijds-grens mensen onnodig worden doorverwezen en onnodig ongerust worden gemaakt.

De Gezondheidsraad is de instantie die mij adviseert over de voor- en nadelen van een dergelijke ingrijpende wijziging in het bevolkingsonderzoek. De Raad kan dan ook beoordelen of er voldoende wetenschappelijke onderbouwing is voor de wenselijkheid voor verlaging van de leeftijd, zoals die in de petitie wordt geclaimd.

De leeftijdsgrenzen van 55–75 jaar voor deelname aan de screeningstest, zoals die nu in het bevolkingsonderzoek gehanteerd worden, zijn gekozen op basis van het advies van de Gezondheidsraad uit 2009. Nederland loopt hiermee niet uit de pas van de Europese richtlijnen uit 2010, waar in de petitie naar wordt verwezen. Deze richtlijnen geven voor de in Nederland gebruikte test aan, dat de te screenen bevolkingsgroep in ieder geval personen tussen 60 en 64 jaar moet bevatten. De richtlijn bemerkt dat van daaruit de leeftijdsbegrenzing naar onder of naar boven kan worden uitgebreid, «rekening houdend met de balans tussen risico en nut en de beschikbare middelen».

Een verlaging naar 50 jaar betekent uitbreiding van het programma met een groep van meer dan 1,2 miljoen personen. De benodigde organisatorische inspanningen zijn niet binnen een korte termijn en zeker niet per 1-1-2021 te realiseren. De huidige COVID-19 problematiek is daarbij een extra belemmerende factor.

De petitie stelt dat de beschikbare capaciteit in de colonoscopiecentra zodanig is toegenomen dat daarmee het belangrijkste argument tegen het verlagen van de leeftijd is weggenomen. Deze toename is een gunstige ontwikkeling tegen het licht van een mogelijke uitbreiding van het programma. Maar onverlet de beschikbare colonoscopiecapaciteit wil ik een mogelijke keuze voor een majeure operatie van uitbreiding met 1,2 miljoen deelnemers kunnen nemen op basis van zorgvuldige afwegingen die het totaal van effectiviteit en doelmatigheid van het programma betreffen.

In de voorgenomen integrale evaluatie zullen naast leeftijd daartoe ook andere relevante aspecten worden betrokken, zoals de huidige screeningstest, de gehanteerde afkapwaarde en mogelijkheden tot risicostatificatie. Zij zullen in samenhang met elkaar worden bekeken. De uitkomsten van de evaluatie en eventuele adviezen over het aanpassen van het huidige uitnodigingsbeleid kunnen in zijn geheel worden gezien en eventueel worden doorgevoerd.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis